

ДОВІДКА
про результати публічного громадського обговорення проєкту професійного стандарту
«Оглядач вагонів»

м. Київ

11.12.2025

Суб'єкт перевірки Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні

Розробником Галузевою радою при Організації роботодавців «Галузеве об'єднання підприємств залізничного транспорту «Федерація залізничників України» з розробки професійних стандартів та професійних кваліфікацій у залізничній галузі» відповідно до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 р. № 373 (далі – Порядок), завершено процес публічного громадського обговорення проєкту професійного стандарту «Оглядач вагонів»

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиція		Враховано / не враховано / знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
2. Загальні відомості про професійний стандарт: 2) назва виду (видів) економічної діяльності, секції, розділу, групи, класу економічної діяльності та їх код згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності» Професія є загальною (наскрізною) та входить до складу декількох видів економічної діяльності, де використовується праця оглядачів вагонів магістрального або промислового залізничного транспорту.	2. Загальні відомості про професійний стандарт: 2) назва виду (видів) економічної діяльності, секції, розділу, групи, класу економічної діяльності та їх код згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності» Вказану інформацію рекомендовано вилучити , оскільки інформація у даному підпункті зазначається “за потреби”: Професія є загальною (наскрізною) та входить до складу декількох видів економічної діяльності, де використовується праця оглядачів вагонів магістрального або промислового залізничного транспорту.	Національне агентство кваліфікацій	Не враховано	Розробник вважає інформацію, вказану у цьому пункті, доцільною для профстандарту, яка не суперечить Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів (із змінами) та Методичним рекомендаціям щодо розроблення професійних стандартів, схвалених рішенням НАК №1 протокол №54 від 30.09.2025. Ця інформація дозволяє врахувати інтереси роботодавців усіх видів економічної діяльності, де використовується професія «Оглядач вагонів». Зауваження та пропозиції щодо врахування інтересів підприємств усіх видів економічної діяльності систематично надходять від роботодавців під час публічного громадського обговорення проєктів професійних стандартів.
3. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток: 1) здобуття професійної кваліфікації:	3. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток: 1) здобуття професійної кваліфікації:	Національне агентство кваліфікацій	Враховано частково	Наразі в затвердженій структурі професійного стандарту є неузгодженість між формою таблиці та назвою підпункту 1) пункту 3 і вимогами чинного Закону України

Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій Суб'єкти освітньої діяльності/інші уповноважені законодавством суб'єкти Не передбачено	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій Суб'єкти освітньої діяльності/інші уповноважені законодавством суб'єкти Рекомендовано переглянути, оскільки в пункті 2. Загальні відомості про професійний стандарт: підпункті 5) назва (назви) документа (документів), що підтверджує (підтверджують) професійну кваліфікацію особи вказано: - диплом спеціаліста за професією «Оглядач вагонів» (з додатком до диплома) із записом про присвоєну професійну кваліфікацію «Оглядач вагонів 3 розряду».			«Про професійну освіту», що стосується робітничих професій. Назва пункту 3 говорить про здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток як процес досягнення професійних кваліфікацій, а в таблицях пункту 3 зазначено про суб'єктів, які уповноважені законодавством на присвоєння /підтвердження та визнання професійних кваліфікацій. Заголовок пункту 3 і форма таблиці у ньому не відповідає вимогам Закону України «Про професійну освіту», оскільки суб'єкти освітньої діяльності у сфері професійної освіти забезпечують здобуття професійної кваліфікації за робітничими професіями, але не уповноважені законодавством на присвоєння /підтвердження та визнання професійних кваліфікацій.(статті 11, 44). Водночас, з метою врахування інтересів закладів освіти, приймаються зауваження НМЦ ПТО у Дніпропетровській області щодо здобуття професійної кваліфікації «Оглядач вагонів 3 розряду».
3. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток 2) професійний розвиток без присвоєння наступного/вищого рівня професійної кваліфікації: підвищення кваліфікації згідно з вимогами законодавства не рідше одного разу на п'ять років з метою: вдосконалення раніше набутих компетентностей в межах професійної діяльності; набуття нових компетентностей для виконання робіт з новим обладнанням, засобами механізації й автоматизації, у межах оновлених технологічних процесів, з дотриманням вимог безпеки руху поїздів, охорони праці, пожежної та екологічної безпеки, умов організації праці; проходження спеціального навчання з питань перевезення небезпечних	3. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток 2) професійний розвиток без присвоєння наступної професійної кваліфікації Викладено інформацію відповідно додатку 2 до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF#Text: без присвоєння наступного/вищого рівня професійної кваліфікації: - для вдосконалення (підтримання) професійної кваліфікації, в тому числі шляхом набуття нових/додаткових навичок/компетентностей для виконання робіт з новим обладнанням, засобами механізації й автоматизації, у межах оновлених технологічних процесів, з дотриманням вимог безпеки руху поїздів,	Національне агентство кваліфікацій	Враховано	

Суб'єкти освітньої діяльності/інші уповноважені законодавством суб'єкти Не передбачено	- перепідготовка – професійна освіта, без вимог до стажу роботи Додати позицію: Оглядач вагонів 4 розряду Кваліфікаційні центри без вимог до рівня освіти та стажу роботи Суб'єкти освітньої діяльності/інші уповноважені законодавством суб'єкти - професійна підготовка – базова або повна загальна середня освіта, без вимог до стажу роботи			професійна підготовка – базова або повна загальна середня освіта, без вимог до стажу роботи; - перепідготовка – повна загальна середня освіта, без вимог до стажу роботи. Додано позицію щодо професійної освіти, в результаті якої здобувач отримує освітню і професійну кваліфікацію. Скориговані вимоги щодо перепідготовки, бо вона не є професійною освітою, а лише здобуттям професійної кваліфікації. Додано позицію: Оглядач вагонів 4 розряду. Але у разі, якщо заклад професійної освіти реалізує ступеневу освітню програму за професійними кваліфікаціями «Оглядач вагонів 3-4 розряду», це також буде професійна освіта, в результаті якої здобувач отримає освітню і професійну кваліфікацію.
3. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток: 2) професійний розвиток: з присвоєнням наступного/вищого рівня професійної кваліфікації Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій Оглядач вагонів 4 розряду Кваліфікаційні центри Наявні компетентності оглядача вагонів 4 розряду, здобуті на робочому місці (на виробництві), стаж роботи за професійною кваліфікацією «Оглядач вагонів 3 розряду» - не менше 6 місяців Суб'єкти освітньої діяльності/інші уповноважені законодавством суб'єкти Не передбачено Оглядач вагонів 5 розряду Кваліфікаційні центри	3. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток: 2) професійний розвиток: з присвоєнням наступного/вищого рівня професійної кваліфікації Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій Оглядач вагонів 4 розряду Замінити позицію: Кваліфікаційні центри без вимог до рівня освіти та стажу роботи Оглядач вагонів 5 розряду Замінити позицію: Кваліфікаційні центри без вимог до рівня освіти та стажу роботи	Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області	Не враховано	Оскільки професійні стандарти розробляються на заміну кваліфікаційних характеристик, недоцільно в професійних стандартах втрачати кваліфікаційні вимоги до рівнів професійної кваліфікації, які мають присвоюватися робітникам послідовно, за умови набуття необхідних навичок роботи в процесі трудової діяльності на підприємствах галузі. Розробник з позиції роботодавця вважає, що мінімальний стаж роботи (не менше 6 місяців) для присвоєння, підтвердження або визнання професійних кваліфікацій «Оглядач вагонів 4 розряду», «Оглядач вагонів 5 розряду» необхідний і важливий, оскільки ця професія передбачає виконання робіт з підвищеною небезпекою, безпосередньо пов'язана з рухом поїздів і робітники несуть безпосередню відповідальність за технічний стан рухомого складу та безпеку вантажних і пасажирських перевезень. Тому відсутність стажу створить ризики для роботодавця щодо забезпечення вимог охорони праці та безпеки руху поїздів, зокрема, безпеки перевезень пасажирів.

Наявні компетентності оглядача вагонів 5 розряду, здобуті на робочому місці (на виробництві), стаж роботи за професійною кваліфікацією «Оглядач вагонів 4 розряду» - не менше 6 місяців Суб'єкти освітньої діяльності/інші уповноважені законодавством суб'єкти Не передбачено	Суб'єкти освітньої діяльності/інші уповноважені законодавством суб'єкти - підвищення кваліфікації – професійна освіта, стаж роботи за професійною кваліфікацією «Оглядач вагонів 3 розряду» <u>вказати кількість років</u> Суб'єкти освітньої діяльності/інші уповноважені законодавством суб'єкти - підвищення кваліфікації – професійна освіта, стаж роботи за професійною кваліфікацією «Оглядач вагонів 4 розряду» <u>вказати кількість років</u>		Враховано	Пропонується викласти в редакції: Підвищення кваліфікації – повна загальна середня освіта, професійна освіта, стаж роботи за професійною кваліфікацією «Оглядач вагонів 3 розряду» - не менше 6 місяців. Підвищення кваліфікації – повна загальна середня освіта, професійна освіта, стаж роботи за професійною кваліфікацією «Оглядач вагонів 4 розряду» - не менше 6 місяців. Додано вимогу щодо повної загальної середньої освіти, оскільки відповідно до Закону України «Про професійну освіту», здобуття професійної кваліфікації при навчанні робітника вперше не обов'язково супроводжується здобуттям повної загальної середньої освіти (може залишитись базова). Але підпунктом 4) пункту 1 проекту професійного стандарту передбачено, що професійні кваліфікації «Оглядач вагонів 4 розряду», «Оглядач вагонів 5 розряду» відносяться до 4 рівня НРК, тому базової загальної середньої освіти недостатньо, має бути повна.
	Додати суб'єктів освітньої діяльності та передбачити можливість внутрішнього підтвердження кваліфікацій Аргументація: «На промислових підприємствах (гірничо-збагачувальних, металургійних, портових тощо) існують повноцінні навчальні центри, які мають законне право здійснювати професійну підготовку, перепідготовку та підтвердження кваліфікацій».	ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат»	Враховано частково	Враховано в таблиці п.3 «Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток» професійного стандарту. Розробник проекту професійного стандарту «Оглядач вагонів» - АТ «Укрзалізниця» також має розгалужену систему корпоративного навчання на виробництві (8 центрів професійного розвитку персоналу в різних регіонах України), які здійснюють освітню діяльність вже понад 90 років. Водночас зазначаємо, що з набранням чинності ЗУ «Про професійну освіту» у вересні 2025 року, професійне навчання персоналу на виробництві регламентується статтею 44 цього Закону і визначається як неформальна освіта з видачею документа власного зразка.

	Узгодити проєкт ПС з чинним ПС «Оглядач-ремонтник вагонів» (чи замінює новий стандарт чинний чи вводиться як додатковий) Аргументація: «У сфері вагонного господарства вже діє інший професійний стандарт — «Оглядач-ремонтник вагонів», компетентності якого перетинаються із запропонованим ПС «Оглядач вагонів».	ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат»	Не враховано	Відповідно до Класифікатора професій ДК 003:2010 та Довідника кваліфікаційних характеристик професій випуск 66 «Залізничний транспорт і метрополітен», на основі яких розроблялись професійні стандарти, «Оглядач вагонів» і «Оглядач-ремонтник вагонів» є двома різними професіями, але з однаковим кодом КП і деякими схожими трудовими функціями, що передбачають огляд вагонів. Тому для цих професій було розроблено 2 окремих професійних стандарти, причому різними розробниками – Федерацією металургів України та АТ «Укрзалізниця» та у різні терміни. Запропонований проєкт професійного стандарту «Оглядач вагонів» - це черговий перегляд чинного професійного стандарту, затвердженого у 2019 році. З огляду на зауваження ПрАТ «Полтавський ГЗК», було б доцільно розробити 1 стандарт на групу професій, але при цьому розробник має бути також один. Проте Порядком розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів такий механізм не передбачений.
	Передбачити можливість внутрішнього підтвердження кваліфікацій	ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат»	Не враховано	Відповідно до статті 11 ЗУ «Про професійну освіту», присвоєння, підтвердження або визнання професійних кваліфікацій здобувачів професійної освіти проводиться виключно в кваліфікаційних центрах (за порядком, визначеним постановами КМУ від 15.09.2021 № 956 та від 02.06.2021 № 576).
	Розширити перелік документів, що підтверджують кваліфікацію	ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат»	Не враховано	Законодавством передбачені лише такі документи, що визначають професійну кваліфікацію: - Диплом спеціаліста із записом про підтвердження професійної кваліфікації (диплом видається після отримання випускником сертифікату у кваліфікаційному центрі); - Сертифікат про присвоєння /підтвердження, визнання професійної кваліфікації. Документи власного зразка, видані суб'єктами освітньої діяльності за результатами професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації,

				не мають юридичного статусу як документ державного зразка. Прикінцевими та перехідними положеннями ЗУ «Про професійну освіту» диплом про професійну (професійно-технічну) освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем "кваліфікований робітник" тепер прирівнюється до диплома про професійну освіту спеціаліста, а свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації прирівнюється до сертифіката про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації.
5. Опис трудових функцій Трудова функція Г Компетентності Г2. та Г9.	5. Опис трудових функцій Трудова функція Г У трудових функціях в компетентностях Г2. та Г9. зазначено, що оглядач вагонів проводить усунення несправностей вагона. Питання щодо усунення несправностей вагона у розрізі обов'язків оглядача вагонів Замінено позиції у трудових компетентностях Г2. та Г9	ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат»	Враховано	
5. Опис трудових функцій Трудова функція Г Г1. Здатність оглядати, контролювати процес підготовки вагонів до перевезень і проводити ревізію пневматичної та механічної систем розвантаження вагонів типу хопер	5. Опис трудових функцій Трудова функція Г Доповнено позицію: Г1. Здатність оглядати, контролювати процес підготовки вагонів до перевезень і проводити ревізію пневматичної та механічної систем розвантаження вагонів типу хопер «та вагонів-самоскидів (думпкар)	ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат»	Враховано	
5. Опис трудових функцій Трудова функція Е. Компетентність Е3.	5. Опис трудових функцій Трудова функція Е. Компетентність Е3. Доопрацювати в частині питання надання домедичної допомоги постраждалим	Департамент технології перевезень та комерційної роботи АТ «Укрзалізниця»	Враховано	

Виконавчий директор ОРГОПЗТ
«Федерація залізничників України»

Терещенко Ю.М.